

Pri distribúcii vakcín bude nutná dôkladná spolupráca všetkých strán

Pozornosť a nádej všetkých, ktorí sa po deviatich mesiacoch života uprostred pandémie cítia vyštvavení a nevedia, koľko lockdownov ešte vydržia, sa teraz upierajú na uvedenie na trh vakcín či vakcín proti koronavírusu. Toto je spojené so zvýšeným dopytom po všetkom, od zdravotníckych rukavíc, ampuliek a striekačiek cez špeciálne chladiace boxy až v neposlednom rade po logistické služby. Potrebná na to je aj úzka spolupráca medzi výrobcami, logistickými spoločnosťami a vládami jednotlivých štátov.

Podľa Medzinárodného združenia leteckých dopravcov (IATA), ktoré sa problémom distribúcie vakcín zaoberá prakticky už od začiatku pandémie, je dôležité, aby sa vlády na túto komplexnú úlohu dobre pripravili. IATA upozorňuje najmä na dostupnosť infraštruktúry, ktorá by mala byť pripravená na skladovanie a manipuláciu s vakcínami, ktoré musia byť udržiavané hlboko pod bodom mrazu, ďalej na zjednodušenie procesov na štátnych hraniciach, ktoré v tomto roku značne skomplikovali rôzne opatrenia proti šíreniu koronavírusu, či na potrebu zaistenia bezpečnosti, aby sa zabránilo neoprávnenému manipulovaniu či krádeži tejto cennej komodity, ktorou sa vakcíny stanú. Združenie považuje za problém značné obmedzenie osobnej leteckej dopravy, ktorá zároveň znížila dostupné kapacity na prepravu nákladov.

Z pohľadu nákladnej leteckej dopravy je v Európe najväčším letiskom to vo Frankfurte nad Mohanom, a aj tam sú už prípravy na túto logistickú výzvu v plnom prúde. „Pharma Hub“ spoločnosti Lufthansa Cargo, ktorá tam sídli, je považovaný za jedno z najväčších prekladísk liekov na svete a je špecializovaný práve na manipuláciu s tovarom citlivým na teplotu. Podľa jeho vedúcej, Karin Krestan, bude ale nával spojený s distribúciou vakcíny pre frankfurtský Pharma Hub skôr štandardnou úlohou.

Čo sa týka európskych logistických spoločností, s ktorými treba pri distribúcii vakcíny počítať, určite k nim patria nemecká DHL a švajčiarska Kühne + Nagel. DHL je jednou z vedúcich logistických spoločností na svetovom trhu s vyše pol miliónom zamestnancov vo viac ako 220 krajinách a teritóriách sveta. Podľa predsedu jej predstavenstva, Franka Appela, existuje len niekoľko spoločností, ktoré by dokázali distribuovať novú vakcínu celosvetovo a so zabezpečením daného teplotného prostredia, a DHL je práve jednou z nich.

Foto: Kühne + Nagel

V septembri vydala DHL spolu s partnerom McKinsey & Company štúdiu zaoberajúcu sa výstavbou stabilného logistického reťazca pre vakcíny a iný medicínsky tovar počas pandémie COVID-19. Podľa tejto štúdie bude na celosvetovú distribúciu vakcín potrebných približne 200 000 paletových transportov, 15 miliónov dávok v chladiacich boxoch a 15 000 letov. Počítajú s tým, že za dva roky by malo byť doručených približne desať miliárd dávok vakcín do všetkých kútov sveta. Podľa štúdie bude najväčším problémom distribúcia týchto vakcín v častiach Afriky, Južnej Ameriky a Ázie, kde bývajú približne dve tretiny svetovej populácie, no kde zároveň kombinácia teplejšieho podnebia a nedostačujúcej infraštruktúry značne sťažuje dodržanie teplotných podmienok skladovania a pre-

pravy vakcín. DHL prišla tiež s tromi typmi riešení dodávateľského reťazca, ktoré zohľadňujú rôzne podmienky. Ide o dopravu priamo do miesta, kde sa vakcíny budú používať, lokálny cross-docking a lokálne skladovanie.

Švajčiarska logistická spoločnosť Kühne + Nagel nepovažuje úlohu distribúcie vakcíny za nemožnú a už dávno spolupracuje s viacerými spoločnosťami, ktoré vakcíny vyvíjajú. Jej výkonný riaditeľ Detlef Trefzger sa pre The Wall Street Journal vyjadril, že úzka spolupráca s partnermi bude v tomto čase veľmi dôležitá, aby nedošlo k náhlemu nedostatku kapacít či vybavenia. Táto spoločnosť predpovedá a pripravuje sa aj na zvýšený dopyt po sklenených ampulkách či suchom ľade. Na zvýšený dopyt po liekoch a vitamínoch museli reagovať i slovenskí distribútori, pričom sa mu-

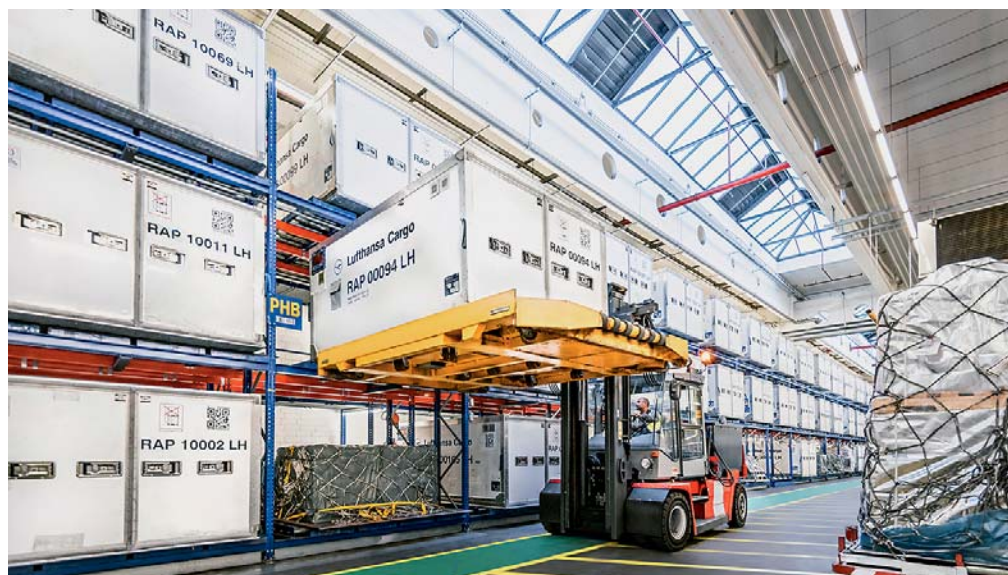

Foto: Lufthansa Cargo / Stefan Wildhirt

seli vyrovnáť aj s prísnyimi hygienickými opatreniami na zastavenie šírenia vírusu. Asociácia inovatívneho farmaceutického priemyslu (AIFP), ktorej zástupcovia členských spoločností síce sami nevykonávajú distribučnú činnosť, plne však podporujú aktivity svojich distribučných partnerov, uviedla, že počas prvej vlny pandémie bolo nutné vyrovnáť sa najmä s rýchlym spriechodnením hraníc a zabezpečením prepravy tovaru tak, aby sa zo zahraničia doručil do distribučných skladov a nevznikli tak výpadky. Zároveň bolo podľa AIFP potrebné upresniť podmienky dodania tovaru z distribučných skladov do samotných verejných a nemocničných lekární, aby bola zabezpečená kvalita dodania a plná ochrana zdravia ľudí žijúcich na Slovensku.

V súvislosti s uvedením vakcíny proti COVID-19 na trh, distribútori, predajcovia a iné spoločnosti budú podľa AIFP musieť zväčšiť a pripraviť svoje skladovacie a prepravné kapacity, keďže sa predpokladá potreba špeciálnych chladových skladovacích a prepravných podmienok. Tu sa zástupcovia Asociácie domnievajú, že bude potrebné dobudovať nejaké priestory, ktoré budú schopné tieto teplotné chladové nastavenia zabezpečiť. AIFP ale ďalej upozornila na to, že konkrétne podmienky budú jasné až po schválení vakcíny Európskou liekovou agentúrou (EMA), a teda až následne bude nutné upraviť postupy tak, aby boli všetky tieto podmienky dodržané. Čo sa týka spoločností, ktoré budú vakcíny distribuovať, a toho, čo budú musieť spĺňať, zástupcovia AIFP upozornili na to, že hoci podmienky skladovania a distribúcie budú jasné až po schválení vakcín EMA, už teraz na Slovensku existuje legislatíva, ktorá upravuje podmienky dodávok a skladovania v chladovom reťazci, a teda takáto činnosť nebude novinkou pre firmy v distribučnom reťazci.

Výroba a distribúcia liečiv je jedným z najnáročnejších odborov a spoločností, ktoré sa týmito produktami zaoberajú, musia spĺňať najprísnejšie certifikáty a dodržiavať vysoké hygienické opatrenia, čo často predstavuje vysoké náklady a in-

vestície do najmodernejších technológií. Zároveň však musia spĺňať aj nariadenia vlády. Na Slovensku činnosť distribútorov a výrobcov ovplyvňuje podľa Asociácie dodávateľov liekov a zdravotníckych pomôcok (ADL) najmä prísna cenová regulácia. Zmeny cien v dôsledku kategorizácie vedú podľa ADL k turbulenciám v podobe vzniku nadbytku, či naopak nedostatku niektorých liekov, čo vedie k znižovaniu ich dostupnosti pre slovenských pacientov. Niektoré lieky sa preto na Slovensko nedostanú vôbec a niektoré zasa výrobcovia zo slovenského trhu rovno sťahujú.

Ďalšou ťažkosťou, s ktorou musia výrobcovia a distribútori liečiv bojovať, je podľa ADL priebežné zvyšovanie nákladov na regulované lieky, čo v kombinácii s nízkymi maržami distribútorov znamená, že pokiaľ ich chcú pre pacientov zabezpečiť, musia ich dotovať z iných činností, ako napríklad z výnosov z neregulovaného sortimentu.

V tejto súvislosti považujú zástupcovia ADL za dôležité pripomenúť aj previazanosť legislatívnych dopadov v rámci reťazca výrobca – distribútori – verejné lekárně: „Tie totiž majú zo zákona za úlohu zverenú starostlivosť o zabezpečenie lekárenskej starostlivosti, a tým aj obyvateľstva liekmi. V súčasnosti hrubá marža na úrovni od 3 do 10 % neumožňuje lekárniam dostatočne pokrývať ich prevádzkové náklady, ktoré sa neustále zvyšujú, či už pod vplyvom legislatívnych požiadaviek, zavedenia e-receptu alebo aj zvládania pandemických nárokov v súvislosti so šíriacim sa ochorením COVID-19.“

Mária Malíková

Použité zdroje:

- <https://www.iata.org/en/pressroom/pr/2020-09-09-01/>
- <https://www.hessenschau.de/wirtschaft/lufthansa-cargo-bereitet-sich-auf-verteilung-eines-corona-impfstoffes-vor,lufthansa-cargo-impfstoff-100.html>
- <https://www.dpdhl.com/de/presse/pressemitteilungen/2020/20-jahre-nach-dem-boersengang.html>
- <https://www.dpdhl.com/de/presse/pressemitteilungen/2020/covid-19-impfstoffe-dhl-studie-gibt-auskunft-fuer-erfolgreiche-zusammenarbeit-oeffentlicher-privater-sektor.html>
- <https://www.dhl.com/global-en/home/about-us/delivered-magazine/blog/delivered-blog-larry-stonge/preparing-for-the-challenge-of-covid-19-vaccine-logistics.html>
- <https://www.wsj.com/articles/covid-19-vaccine-rollout-calls-for-supply-chain-collaboration-logistics-chief-says-11603713612>
- <https://de.kuehne-nagel.com/-/services/pharma-healthcare-logistics/covid-19-vaccine-response>

Foto: Deutsche Post AG